

Archiveren by design Papieren Tijger Netwerk

Geïnspireerd op GIBIT
Ivo Hendriks
André Plat

Archiveren by design: Voorbeelden

- E-mailbewaring
 - **Informeel**
 - **Procedures, gedrag en xml**
 - functionele e-mailbox en zaaksystemen aan archiefsysteem
 - (enterprise) search
- Webarchivering en Social media
 - Handreiking
 - Archiefweb.eu en 'tools'
 - **Integratie is nog 'lastig': wel nodig?**
- Regio West Friesland (idee)
 - Vanuit business bewegen
 - Actieve fase ontwerpen
 - Procesmgt en Gegevens
 - Informatiekader,
 - Uitplaatsen / bewaarfase
 - Integrale I-rol pakken
 - Spelregels / samenwerken
- WABO ateliers (DSO)

Andere voorbeelden?

Archiveren by design (Nationaal Archief)

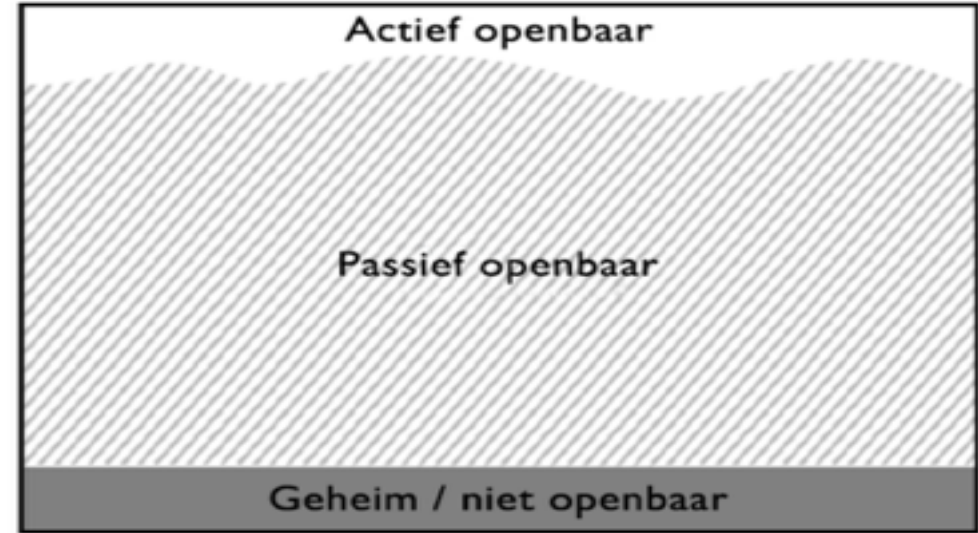
- Archiveren by design betekent dat een organisatie al tijdens de ontwikkeling van de informatiesystemen voor het uitvoeren van haar werkprocessen, aandacht besteedt aan maatregelen die de duurzame toegankelijkheid verbeteren van de informatie die verwerkt wordt.
- Waarom
- Wat
- Wie
- Waarvoor
- Waarmee
- Hoe

'By design'-beweging: Open

onderzoek Actief openbaar; haalbaarheidsonderzoek
 'overheidsinformatie',
 'value informatiecategorieën' actief

Bevorderen HER gebruik

- Wettelijke
- Vergroot toegankelijkheid en vindbaarheid
- Ontwikkel overheidsbreedte
- Investeer in open by design
- Experimenteer met koplopers
- Training in ambtelijk vakmanschap

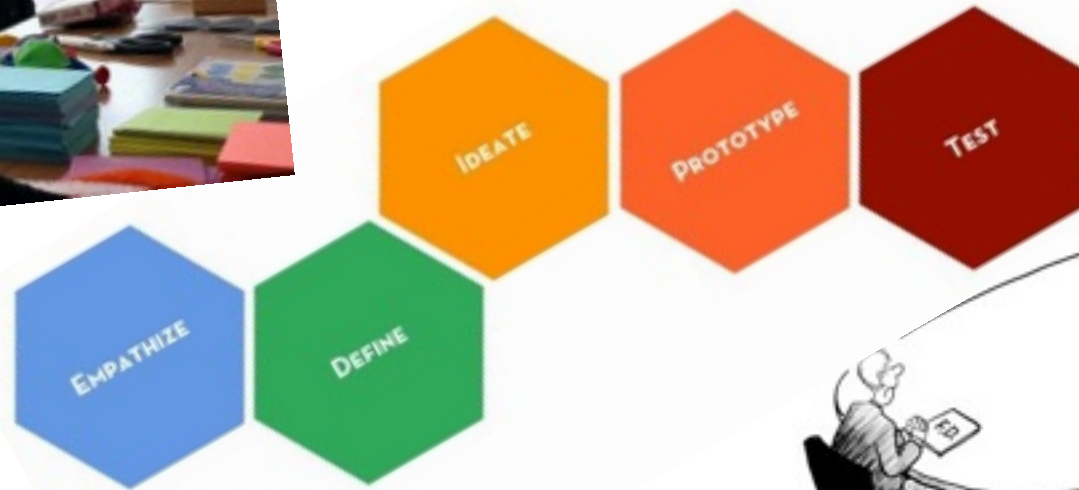
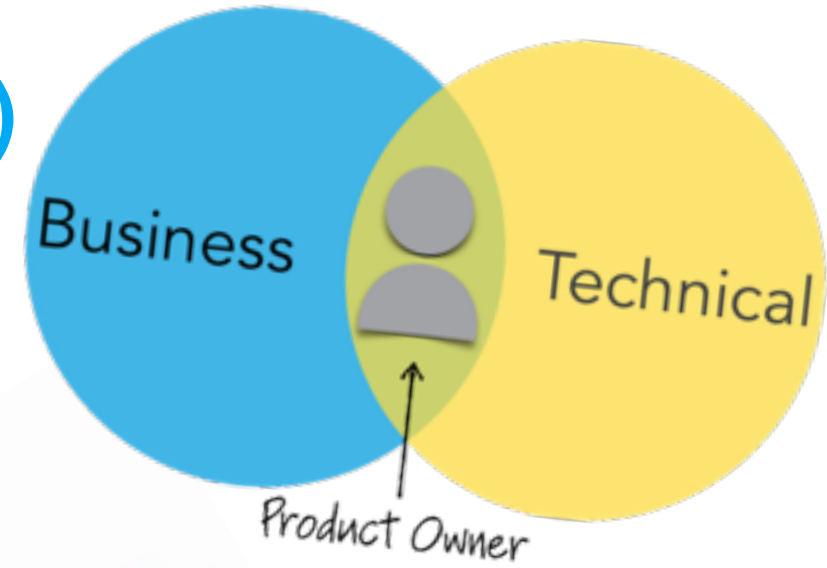
Thema	Informatie categorie
Beleid en verantwoording	1 Jaarplannen
	2 Onderzoeksrapporten universiteiten en adviesbureaus, inclusief achterliggende data
	3 Beleidsvaluaties
	4 Jaarrapportages, verantwoordingsrapportages
	5 Inspectierapporten
Financiële informatie	6 Open spending, begroting en realisatie
	7 Inkoopinformatie, informatie over gunning
	8 Subsidie informatie
Besluitvorming	9 Lobbyinformatie, agenda's, position papers
	10 Agenda Ministerraad/GS/B&W
	11 Besluitenlijst Ministerraad/GS/B&W
	12 Vergaderstukken en ingekomen stukken parlement, PS en gemeenteraden
Uitvoering	13 Uitvoeringsaanwijzingen
	14 Vergunningen
Overige	15 Wob-verzoeken, gehonoreerde én afgewezen verzoeken
	16 Informatie over integriteitschendingen, corruptie

‘By design’-beweging: Privacy (Justitia)

- Bij het werken volgens Privacy by Design wordt bij de start van het ontwerpen [of verwervingsproces] van een informatiesysteem rekening gehouden met privacy.
- De aandacht voor privacy blijft tijdens de gehele levensduur van het systeem bestaan. Het doel is de beveiliging van persoonsgegevens te optimaliseren. Dat kan al door na te denken over de noodzakelijkheid van het opslaan, welke gegevens zijn echt nodig en welke niet?
- Ook moet rekening worden gehouden met de hele levenscyclus van de data: opslag, wijziging en verwijdering.
- Naast de technische aspecten spelen ook organisatorische aspecten een rol.

Naast de technische aspecten spelen ook organisatorische aspecten een rol.

'By design': Betrek de organisatie (1)

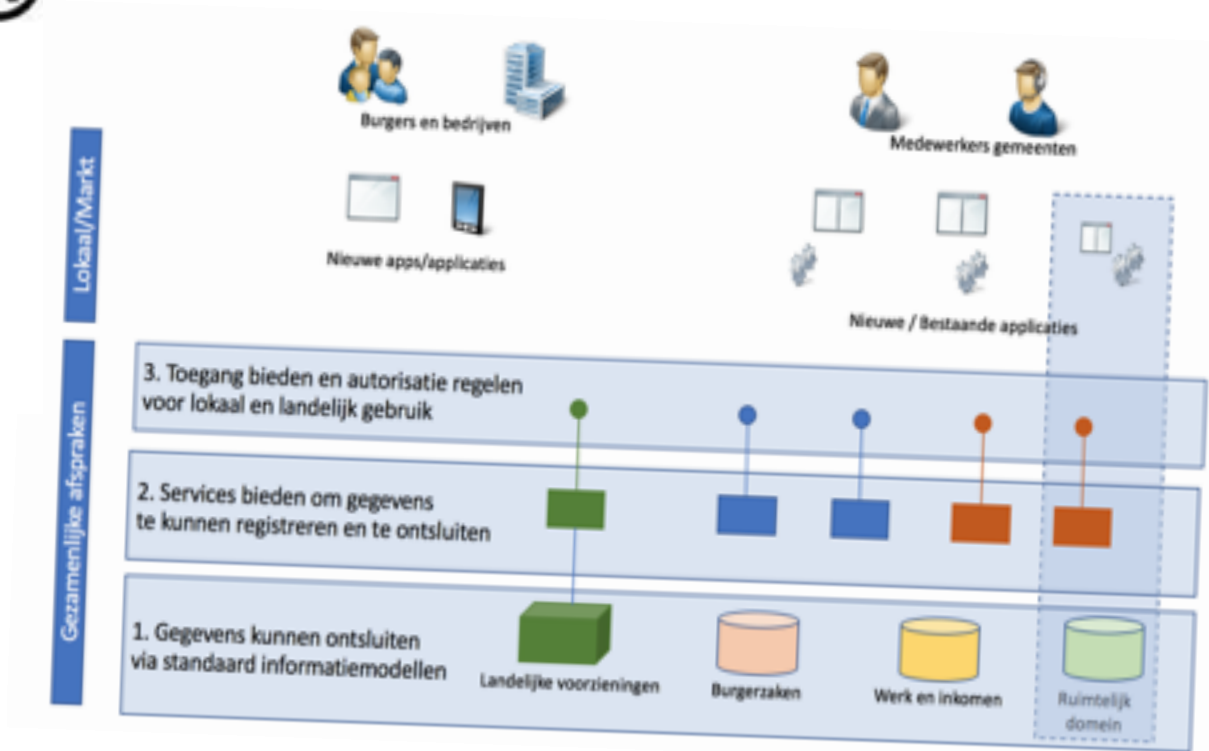

"WE DON'T WANT YOU TO VIEW THIS AUDIT COMMITTEE AS BEING IN ANY WAY CONFRONTATIONAL."

‘By design’: Betrek de organisatie (2)

- Strategie
 - Functies: duurzaamheid, kwaliteit, selectie en toegankelijkheid (metadata)
- Rekening houden / samen met:
 - Gebruik en gebruikers
 - Beslissers (business en ‘inkoop’)
 - Ontwerpers
 - Beïnvloeders
 - Leveranciers / bouwers
 - Sturen op samenhang met de functies beveiliging, privacy en openbaarheid

'By design': volg standaarden en handreikingen (1)

‘By design’: volg standaarden en handreikingen (2)

- Architectuur: beschrijft applicaties en hun functionaliteit
 - NORA: nationaal
 - GEMMA: gemeentelijk, o.a. referentiecomponenten met [SoftWareCatalogus](#)
 - Toekomst: Common ground (gegevenslandschap)
- Normen, onder meer.:
 - [ISO 15489](#): organisatie van en richtlijnen voor (technisch) ontwerp van records management
 - NEN/ISO 30301: kwaliteit organisatie archieffunctie
 - ISO 23081, TMLO: metadata (voor gemeenten: Breednetwerk 108 items in discussie)
 - NEN 2082: eisen voor informatie-en archiefprogrammatuur: op weg naar
 - NEN/ISO: 16175 functionele eisen elektronisch kantooromgeving

‘By design’: volg standaarden en handreikingen (3)

- Standaarden, waaronder:
 - Voor opslag: XML, PDF-A2 etc.
 - Voor uitwisseling: Zaak- en Documentservices
- Ondersteunend materiaal
 - Baseline Gemeenten (volgt Rijk +)
 - KPI's: WGT, archiefbeheer
 - KIDO
 - DUTO

Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT (GIBIT)

Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT (GIBIT)

Doel: versterken gemeentelijk opdrachtgeverschap

- Eind 2016 opgesteld en bekrachtigd door de VNG
- Governance: gemeentelijke werkgroep met inkopers, ICT-ers en juristen
- Meer dan 70% adoptie in 2018

Door van toepassing verklaren van GIBIT op een overeenkomst verplicht leverancier zich ook de Gemeentelijke ICT-kwaliteitsnormen te volgen.

- 10 hoofdstukken met (wettelijke, landelijke en gemeentelijke) standaarden
- Onder meer inpassen applicaties in referentiearchitectuur, normen voor interoperabiliteit, informatiebeveiliging, én archivering.

Casus: Aanbesteding Vergunningen systeem

Rollenspel aanbesteding: 8 rollen(?)

- 1. Inkoper (André)*
- 2. Vertegenwoordiger business (Ivo)*
- 3. Ontwerper*
- 4. ICT-er (onderhoud/ondersteuning)*
- 5. Archivaris/DIV-er (archivering)*
- 6. Functionaris gegevensbescherming (privacy)*
- 7. Data-expert (openbaarheid)*
- 8. Beveiligingsexpert (beveiliging)*
- 9. Informatiemanager (integratie in informatie/applicatielandschap)*

Zijn de verschillende belangen te verenigen?

Wrap up

Archiveren by design

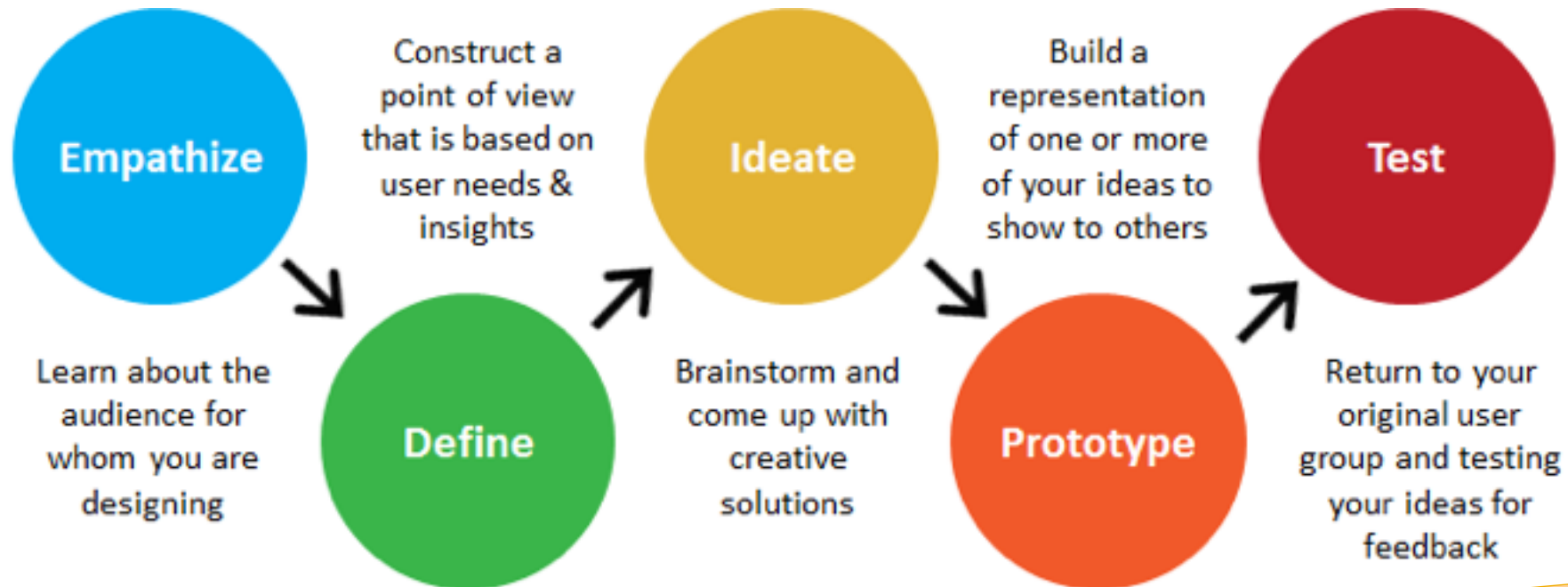
Vereist aandacht voor organisatorische en technische vereisten

- Organisatorisch en ‘cultuur/gedrag’
 1. Werk samen met inkopers, de business, IT-ers en vertegenwoordigers van andere ‘by design’ functionaliteit: privacy, beveiliging, openbaarheid...
 2. Zorg dat archiveren of het ‘archieff-proof’ aanleveren van documenten al bij de inkoop van systemen op de agenda staat.
- Technisch
 1. (Her)gebruik materiaal wat reeds voorhanden is: standaarden en handreikingen
 2. Zorg dat de GIBIT van toepassing wordt verklaard en houd een vinger aan de pols over de (juiste) implementatie van archiveringgerelateerde functionaliteit.

Facultatieve slides hierna

Design thinking

van oplossingsgericht naar probleemgericht:
hoe maak je informatie duurzaam toegankelijk?

Oefening ‘Design Thinking’

Rollenspel door de inleiders

1. gesprek staf met business
2. construeer gemeenschappelijke basis

Zaaldialoog in drietallen

3. brainstorm over creatieve oplossingen
4. prototype beschrijving enkele oplossingen

Afronding plenair

5. Test wat je hebt met de ‘inleiders’ uit stap 1 en 2

Archiveren by design ism leveranciers, GIBIT

Algemeen

- Inkoop en aanbesteding
- Eisen aanschaf *nieuwe* software
- Contractering
- Aansluiting op bestaand applicatielandschap (installatie, inrichting)
- Eigendom gegevens bij gemeente
- Exit-strategie

Kwaliteitsnormen

- Privacy, Beveiliging, Openbaarheid
- Archivering
 - Kwaliteitszorg
 - Selectie bewaren/vernietigen
 - Metadata

Archivering by design overzicht mbv SWC

- Overzicht obv 'referentiecomponenten' in de Gemma
 - Archiefregistratiefunctie (41)
 - Archiefbeheercomponent (39)
 - Archiefvorming en –beheercomponent (2)
 - Archiefportaalcomponent (7)
 - Zichtbaar leveranciers:
 - Dms-en, RMA's
 - Archiefbeheersystemen
 - Zaaksystemen
 - Taakapplicaties (enkele)
- Voorbeeld: 'services'
- PDF-A1 component (53)
 - PDF-A2 component (40)
 - + formulierontwerpsystemen
 - + web (aanvraag-en behandel)services
- ZDS